

Onderwerp: Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025

Ons kenmerk: 21RV000073

Nummer: -

Elst, 5 oktober 2021

AAN DE RAAD

1. VOORSTEL

Vaststellen van de 'Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025' (29 september 2021, 21int04386).

2. INLEIDING

Op 10 maart 2019 gaf u tijdens een werkconferentie richting mee voor de actualisatie van de Routekaart Duurzaam Overbetuwe. In september 2020 informeerden wij u over de evaluatie van de Routekaart uit 2017. De wijze waarop we actualisatie invullen hebben we besproken tijdens twee rondetafelgesprekken met u, als ook in een gespreksavond met stakeholders.

Centraal bij actualisatie staat om het eigenaarschap van de routekaart meer toe te spitsen op de inzet én invloed van de gemeente. Daarbij integreren we duurzaamheid en koppelen het aan andere beleidsvelden in de P&C-cyclus. Tenslotte verbreden we duurzaamheid; naast energie behandelen we ook circulair en klimaatadaptatie. Nu ligt het concept voor van de geactualiseerde Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025. Daarmee is nu dan ook (een besluit omtrent) vaststelling van de nieuwe routekaart aan de orde.

3. DOEL EN BEOOGD EFFECT

De Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025 is een tactisch document met daarin de uitwerking van de integrale duurzaamheidsambities uit de Omgevingsvisie. Tegelijkertijd geeft het richting aan de sectorale beleidsnota's en -plannen waarin duurzaamheid een structurele plek heeft. Op deze wijze stimuleren we programmatisch werken en anticiperen daarmee al op het kerninstrument 'programma' uit de Omgevingswet die medio 2022 in werking treedt.

4. ARGUMENTEN

1.1. Routekaart behandelt energie, circulariteit en klimaatadaptatie (verbreden).

Duurzaamheid is meer dan energie alleen. Daarom verbreden we dit naar de bredere maatschappelijke opgave(n). In lijn met de Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 kijken we daarom ook naar de maatschappelijke opgaven klimaatadaptatie (inclusief biodiversiteit) en circulariteit.

1.2. Duurzaamheid integreren we in inhoudelijke sectoren (integreren).

Duurzaamheid is een manier van kijken en doen. Zonder de verbinding te maken met inhoudelijke sectoren (zoals wonen, economie, inkoop, vastgoed, et cetera), behalen we de doelen niet. Daarom geeft de Routekaart richting, inspireert en vindt de uitwerking plaats in specifieke beleidsnota's en uitvoeringsplannen, waardoor duurzaamheid in alle gevallen een inclusief thema wordt. Duurzaamheid strekt zich zo uit naar alle portefeuilles. We anticiperen hiermee op het kerninstrument programma, zoals de Omgevingswet dat vanaf 2022 gaat bieden.

1.3. Routekaart is toegespitst op inzet en invloed gemeente.

De rol van de gemeente verandert van trekker naar begeleider van het transitieproces in de Overbetuwe samenleving. Bij de eigen gemeentelijke verantwoordelijkheid binnen de bedrijfsvoering geven we natuurlijk qua duurzaamheid het goede voorbeeld. Een en ander leidt ertoe dat we onze inzet meer willen richten. Waar hebben we invloed, zodat we meer kunnen bereiken met de ons ter beschikking staande middelen. Daarom houden we rekening met het ontwikkelingsstadium waarin de verschillende thema's zich bevinden. De routekaart onderscheidt allereerst thema's waar je 'meters kunt maken'; concreter beschreven, meestal kwantitatieve doelen, waar mogelijk geformuleerd als resultaatsverplichting. Anderzijds zijn er thema's waar het relatief gezien nog meer 'pionieren' is; deze zijn abstracter omschreven, bevatten vaak kwalitatieve doelen en geformuleerd als inspanningsverplichting. De routekaart houdt zo rekening met de verschillende transitiesnelheden en biedt ruimte voor verschillende rollen van de overheid.

1.4. De Routekaart biedt een afwegingskader.

De Routekaart voorziet erin om als gemeente lokale duurzame initiatieven te stimuleren. Vanuit de wens om de inzet beter te richten, biedt de routekaart met een afwegingskader houvast om enerzijds duidelijkheid over de rolname van de gemeente en anderzijds om samen initiatieven te verbeteren. Zo willen wij een maximale versnelling bereiken op weg naar een duurzaam Overbetuwe. In het verlengde van het hanteren van een afwegingskader wordt het ook beter mogelijk een monitoring uit te voeren.

5. KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

1.1. Routekaart geeft richting, uitwerking biedt straks meer scherpte.

De Routekaart concretiseert de strategische duurzaamheidsambities uit de Omgevingsvisie. Daarmee geeft het richting voor de sectorale beleidsnota's waar duurzaamheid ook een plek heeft. Daarbij is concrete uitvoering aan de orde, inclusief taakverdeling en wijze van samenwerking met degenen die een belang in Overbetuwe hebben. Op die manier integreren we duurzaamheid en is nu in de routekaart bewust niet gekozen voor een 'losse' gedetailleerde blauwdruk. Met name bij de beleidsthema's met een 'pionierend karakter' kunnen we nog niet alle aanbevelingen uit de 'Quickscan Duurzaamheid' van de rekenkamer een plek geven. Om de invloed op het halen van ambities daar te vergroten, zijn de activiteiten daar vooral gericht op het doen van onderzoek, vergroten van bewustwording en het deelnemen in regionale trajecten. Wij vertrouwen erop dat dit leidt tot een stimulans voor het maken van keuzes in het vervolgtraject van uitwerking.

1.2. Routekaart is aanzet tot, maar nog geen programma.

De Routekaart geeft richting, zodat uitwerking plaats kan vinden in meer specifieke beleidsnota's en uitvoeringsplannen, waardoor duurzaamheid in alle gevallen een inclusief thema wordt. Deze verbinding is nog niet in alle gevallen even solide. Daardoor is er nu nog geen concreet programma, zoals die straks onder de Omgevingswet mogelijk wordt. Deze koppeling beter maken krijgt een plek in het komende proces van uitwerking en vraagt wederzijdse inspanning; bij actualisatie van sectorale beleidsnotaties ontstaan hier kansen die soms ook overwegingen en besluiten van de raad vragen.

6. FINANCIËN

In de actuele begroting is in de periode 2022-2024 jaarlijks een bedrag van ruim € 181.000 aanwezig voor de duurzaamheidsthema's energie, circulair en klimaatadaptie. Er is een ombuigingsvoorstel gedaan (2^e bestuursrapportage) om de begroting voor het budget duurzaamheid jaarlijks met € 90.000 te verlagen. Naast dit structurele budget hebben wij vanuit het Rijk extra middelen ontvangen voor de uitvoering van de Transitievisie warmte (€ 202.000,-) en de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (€ 298.000).

De routekaart geeft richting en start met een groeimodel. Bij uitwerking en uitvoering in verbinding met de andere sectoren zal binnen de P&C-cyclus blijken wat echt mogelijk is. Immers, dit wordt beïnvloed door rolinvulling en beschikbaarheid van regelingen, subsidies en budgetten. Het kan dus zijn dat de middelen niet toereikend blijken. Ook toekomstige keuzes omtrent de meerjarenbegroting kunnen dit beïnvloeden. Daarom is niet vanuit beperkingen geredeneerd en zijn ambities daarom niet op voorhand verlaagd. In de komende periode verbeteren we zo verder de balans tussen wensen (wat je zou willen) en realisme (wat je zou kunnen).

7. VERVOLG

Planning

Het raadsbesluit tot vaststelling publiceren wij kort na uw vergadering. Na deze bekendmaking treedt de nieuwe routekaart in werking.

Communicatie

De bedrijven en maatschappelijke organisaties die tijdens de gespreksavond hebben meegedacht hebben eerder al een terugkoppeling gehad van de avond. Nu worden zij met een e-mail geïnformeerd over behandeling van de routekaart door burger- en raadsleden. Er zijn ook verbanden gelegd met betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij diverse lopende (sectorale) trajecten waarin verduurzaming een rol speelt. Zij en andere relevante belanghebbenden zullen verbonden blijven bij uitwerking en uitvoering van de duurzaamheidsambities uit de routekaart. De exacte vorm van participatie wordt per thema of (speerpunt)project later bepaald (zie ook hierna).

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

Het eigenaarschap van de routekaart is meer toegespitst op de invloed en houding van de gemeente, naast het eigenaarschap bij eigen gemeentelijke taken. Omdat uiteindelijk verduurzaming in de samenleving zelf tot stand moet komen, hebben professioneel betrokken stakeholders advies ingebracht. Het is belangrijk dat zij en andere betrokkenen ook verbonden blijven bij uitwerking en uitvoering van de duurzaamheidsambities uit de routekaart. Inzet en ervaringen van hen beïnvloeden immers de inzet van de gemeente.

Evaluatie

Externe (soms mondiale) ontwikkelingen én inzet en ervaringen die bij uitvoering wordt gedaan, bepaalt de voortgang in realisatie van de routekaart. Deze uitwerking en uitvoering in programma's, koppelen we aan nieuwe trends en ontwikkelingen. Aan de hand van een duidelijke monitoring, ontstaat inzicht in voortgang en kunnen we aan de hand hiervan ambities tegen het licht houden. De praktijk beïnvloedt dus de koers en richting. We doen dit periodiek, aansluitend op de P&C-cyclus.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
P.J.E. Breukers R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken

1. Quick-scan duurzaamheid (rekenkamercommissie Overbetuwe, 18 december 2019, 21int04383);
2. Evaluatie Routekaart Duurzaam Overbetuwe (RHDHV, 1 september 2020, 21int04384);
3. Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025 (29 september 2021, 21int04386);
4. Concept raadsbesluit 'Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025' (7 december 2021, 21rb000103).

Portefeuillehouder: D. Horsthuis-Tangelder

De behandelend ambtenaar is S.W.A. Tempelman. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.